

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΜΣ Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Ακαδημαϊκό έτος 2024-2025

Πάτρα

Ημερομηνία 30-05-2026

Η παρούσα έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης του Προγράμματος Σπουδών «Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων» αποτελεί τμήμα της ετήσιας έκθεσης εσωτερικής αξιολόγησης της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών και ακολουθεί τη διάρθρωσή της.

Α' μέρος: Αποτύπωση Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων - ΔΤΕ»

Στοιχεία Ίδρυσης κι εξέλιξης του ΠΣ, Σκοπός, Μαθησιακά αποτελέσματα, web site του ΠΣ και στοιχεία ΔΠΣ

Το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών της Διοίκησης Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΜΠΣ ΔΤΕ) ιδρύθηκε με την ΥΑ Β1/736/23-11-1998 έγκριση Προγραμμάτων σπουδών του ΕΑΠ (ΦΕΚ Β' 1246). Λειτουργήσε για πρώτη φορά το ακ. έτος 2000-2001 και επανιδρύθηκε το 2018 (ΦΕΚ επανίδρυσης 2026/Β/2018).

Σκοπός του Προγράμματος είναι η παροχή των εξειδικευμένων γνώσεων που απαιτούνται για μια διοικητική καριέρα στην τουριστική βιομηχανία. Το ΜΠΣ ΔΤΕ οργανώνει και προσφέρει το εκπαιδευτικό περιεχόμενο με τέτοιο τρόπο έτσι ώστε να επιτρέπει στους/τις φοιτητές/τήτριες να αναπτύσσουν τόσο τις θεωρητικές γνώσεις όσο και τις πρακτικές ικανότητες που απαιτούνται στις διοικητικές θέσεις της τουριστικής βιομηχανίας. Παράλληλα, προάγει την ανάπτυξη των ικανοτήτων ανάλυσης και των προσωπικών χαρακτηριστικών που απαιτούνται για την αντιμετώπιση και επίλυση των προβλημάτων τουριστικών επιχειρήσεων και οργανισμών. Το Πρόγραμμα δίνει ιδιαίτερη έμφαση στη διεπιστημονικότητα των στοιχείων της τουριστικής διοίκησης που εξηγούν τη φύση και την ανάπτυξη της σε μικροοικονομικό και μακροοικονομικό επίπεδο. Η προσέγγιση αυτή ενισχύει την εις βάθος κατανόηση και την ικανότητα σύνθεσης των πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών και τεχνολογικών παραγόντων που σχετίζονται με τη σύγχρονη τουριστική διοίκηση.

Μαθησιακά αποτελέσματα του Προγράμματος

Με την επιτυχή παρακολούθηση του Προγράμματος, οι φοιτητές/τήτριες επιδιώκεται να:

- ✓ Καλλιεργήσουν την ικανότητα σύνθεσης των διεπιστημονικών στοιχείων της τουριστικής διοίκησης που εξηγούν τη φύση και την ανάπτυξη της.
- ✓ Επιδείξουν τη θεωρητική γνώση και να κατέχουν τις πρακτικές ικανότητες που απαιτούνται στις διοικητικές θέσεις της τουριστικής βιομηχανίας.
- ✓ Αναπτύξουν ακαδημαϊκές ικανότητες ανάλυσης και προσωπικά χαρακτηριστικά που απαιτούνται για την επίλυση προβλημάτων στην τουριστική διοίκηση.
- ✓ Αξιολογούν με κριτική σκέψη τα διαφορετικά στοιχεία που συνθέτουν την τουριστική βιομηχανία.
- ✓ Αναπτύξουν εις βάθος κατανόηση των πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών και τεχνολογικών παραγόντων που σχετίζονται με τη διοίκηση τουριστικών επιχειρήσεων και οργανισμών.

Website ΜΠΣ ΔΤΕ: <https://www.eap.gr/education/postgraduate/annual/tourism-business-administration/>

Πιστωτικές Μονάδες ECTS Προγράμματος Σπουδών: 120

Ελάχιστη διάρκεια φοίτησης: 2 ακαδημαϊκά έτη.

Ταξινόμηση σύμφωνα με τον κώδικα ISCED-2011 της Unesco

- με βάση τον τομέα εκπαίδευσης: 81 Personal Services
- με βάση το επίπεδο σπουδών: 7

Ταξινόμηση σύμφωνα με τον κώδικα ISCED-2013 της Unesco:

- με βάση τον τομέα εκπαίδευσης: 1015 Travel, Tourism and Leisure

Κατά το ακ. έτος 2024-2025 **Διευθυντής του Προγράμματος Σπουδών** διετέλεσε ο κ. Δημήτριος Στεργίου, Αναπληρωτής Καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο «Διοίκηση Τουρισμού και Τουριστικών Επιχειρήσεων».

Η ανταπόκριση του Προγράμματος στις απαιτήσεις της κοινωνίας

Το περιεχόμενο σπουδών του ΜΠΣ ΔΤΕ προσφέρει σύγχρονες και ολοκληρωμένες γνώσεις διοίκησης, προσαρμοσμένες στις ανάγκες τόσο των τουριστικών επιχειρήσεων όσο και των τουριστικών προορισμών. Στο πλαίσιο αυτό, το πρόγραμμα εξοπλίζει τους/τις φοιτητές/τήτριες με θεωρητικές και πρακτικές δεξιότητες που αφορούν τις αρχές, τις διαστάσεις και τις εφαρμογές της τουριστικής διοίκησης σε ευρύ φάσμα τουριστικών οργανισμών, προϊόντων και υπηρεσιών.

Το ΜΠΣ ΔΤΕ είναι ένα σύγχρονο Πρόγραμμα Σπουδών που ανταποκρίνεται στις πραγματικές ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας και του τουριστικού τομέα, με στόχο την ενίσχυση των γνώσεων και δεξιοτήτων όσων εργάζονται ή επιθυμούν να εργαστούν στον στρατηγικής σημασίας τομέα του τουρισμού. Ο τουρισμός αποτελεί διαχρονικά πυλώνα οικονομικής σταθερότητας και ανάπτυξης στην Ελλάδα, όπως αποδείχθηκε τόσο στην περίοδο της οικονομικής ύφεσης (2008–2016), όσο και στη διάρκεια της πανδημίας Covid-19. Σε εθνικό επίπεδο, ο τομέας συνεισφέρει άμεσα και έμμεσα μεταξύ 28% και 33,7% του ΑΕΠ, ενώ δημιουργεί περίπου 401.000 θέσεις εργασίας, που αντιστοιχούν στο 16,5% της συνολικής απασχόλησης. Η τουριστική διοίκηση εξελίσσεται ταχύτατα και απαιτεί υψηλό επίπεδο επαγγελματισμού, διοικητικής επάρκειας και διεθνούς αντίληψης. Η ανάγκη για κατάλληλα εκπαιδευμένο και επιστημονικά καταρτισμένο ανθρώπινο δυναμικό παραμένει κρίσιμη – και το ΜΠΣ ΔΤΕ καλύπτει αυτή την ανάγκη.

Το ΜΠΣ ΔΤΕ ακολουθεί τη φιλοσοφία της ανοικτής και εξ αποστάσεως (ΑεξΑΕ) εκπαίδευσης. Λόγω της ευελιξίας που αυτή προσφέρει, το ΜΠΣ ΔΤΕ βρίσκεται σε μια πλεονεκτική θέση να προσφέρει ευκαιρίες για την κάλυψη αναγκών για συνεχιζόμενη εκπαίδευση στον τουρισμό. Δεδομένων των ιδιαίτερων και απαιτητικών συνθηκών εργασίας στον τουριστικό κλάδο που δεν επιτρέπουν για πολλούς εργαζόμενους τη φυσική τους παρουσία, όπως απαιτείται σε ένα παραδοσιακό πανεπιστήμιο, ιδιαίτερα κατά την υψηλή τουριστική περίοδο, το ΜΠΣ ΔΤΕ προσφέρει τη δυνατότητα πρόσβασης σε μεταπτυχιακές τουριστικές σπουδές σε ένα μεγάλο αριθμό εργαζομένων στον τουριστικό κλάδο. Γενικότερα, η εκπαιδευτική διαδικασία του ΜΠΣ ΔΤΕ είναι δομημένη με τέτοιο τρόπο, ώστε να επιτρέπει σε όσες και όσους το παρακολουθούν ευελιξία τόσο στον χρόνο όσο και στον τόπο παρακολούθησης. Έτσι, οι φοιτήτριες και οι φοιτητές/τήτριες του Προγράμματος μπορούν να συνδυάσουν τις σπουδές τους με τις επαγγελματικές και τις προσωπικές/οικογενειακές τους υποχρεώσεις, γεγονός που ενισχύει τον βαθμό ανταπόκρισης του Προγράμματος στις ανάγκες της κοινωνίας, μέσω της μείωσης των αποκλεισμών και την διασφάλιση διευρυμένης πρόσβασης στην τουριστική γνώση.

Επιπλέον, η διδασκαλία στο ΜΠΣ ΔΤΕ βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στη μελέτη περιπτώσεων από τον ελληνικό και διεθνή χώρο, ώστε τα εξεταζόμενα θέματα να προσεγγίζονται μέσα σε ένα ρεαλιστικό και σύγχρονο πλαίσιο, με άμεση συνάφεια προς τις σημερινές κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες. Τέλος, η εκπόνηση διπλωματικής εργασίας, ως απαραίτητη προϋπόθεση για την απόκτηση του τίτλου σπουδών, συμβάλλει ουσιαστικά στην παραγωγή σύγχρονης, εφαρμοσμένης γνώσης και διοικητικών λύσεων, προσανατολισμένων στις πραγματικές ανάγκες των τουριστικών επιχειρήσεων και

προορισμών. Μέσω αυτής της διαδικασίας, ενισχύεται η σύνδεση της ακαδημαϊκής εκπαίδευσης με την πραγματικότητα του τουριστικού κόσμου και προωθείται η ανάπτυξη κοινωνικά χρήσιμων προσεγγίσεων και γνώσεων στον τομέα της τουριστικής διοίκησης.

Το ΜΠΣ ΔΤΕ υπάγεται σε όλες τις διαδικασίες αξιολόγησης που διέπουν όλα τα προγράμματα σπουδών του ΕΑΠ.

Δημοσιοποίηση του Προγράμματος Σπουδών

Η δημοσιοποίηση του Προγράμματος γίνεται κεντρικά από τις διοικητικές υπηρεσίες του ΕΑΠ, μέσω των εντύπων του Πανεπιστημίου, των ιστοσελίδων του, των κοινωνικών δικτύων του και των δελτίων τύπου που αποστέλλονται σε ΜΜΕ, φοιτητές/τήτριες και ενδιαφερόμενα μέρη.

Σημαντικές δράσεις προβολής και εξωστρέφειας του Προγράμματος αποτελούν η υποδοχή των πρωτοετών φοιτητών/τριών, η διοργάνωση ενημερωτικών webinars για υποψήφιους/ες φοιτητές/τήτριες, η συμμετοχή στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης και στις Ημέρες Καριέρας. Επιπλέον, τον Φεβρουάριο 2025 υπογράφηκε Μνημόνιο Συνεργασίας με την InnJobs, εξειδικευμένη εταιρεία διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού για τον κλάδο του τουρισμού και της φιλοξενίας. Η συνεργασία αυτή ενισχύει τη διασύνδεση του Προγράμματος με την αγορά εργασίας στον τομέα του τουρισμού και της φιλοξενίας και περιλαμβάνει τη συνδιοργάνωση ημερίδων, σεμιναρίων και δράσεων ενημέρωσης, τη μεταφορά τεχνογνωσίας, καθώς και πρωτοβουλίες που υποστηρίζουν την επαγγελματική ανάπτυξη και απασχολησιμότητα των φοιτητών/τριών και των αποφοίτων. Παράλληλα, μέσω της συνεργασίας με την InnJobs, η οποία διοργανώνει μία από τις σημαντικότερες εκδηλώσεις Ημερών Καριέρας στον τομέα του τουρισμού και της φιλοξενίας στην Ελλάδα, ενισχύονται οι δυνατότητες δικτύωσης των φοιτητών/τριών και αποφοίτων του Προγράμματος με επιχειρήσεις του κλάδου.

Παρακολούθηση της επαγγελματικής εξέλιξης των αποφοίτων

Οι φοιτητές/τήτριες του ΜΠΣ κατά κανόνα είναι ώριμοι/ες φοιτητές/τήτριες, με απασχόληση στο χώρο του τουρισμού (π.χ. εργαζόμενοι στο Δημόσιο ή σε ιδιωτικές τουριστικές επιχειρήσεις) ή σε συναφή τομέα και είτε επιθυμούν να αποκτήσουν προσόντα που θα βοηθήσουν την εξέλιξή τους είτε να αποκτήσουν τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες προκειμένου να εισέλθουν, μέσω του ΜΠΣ, στην τουριστική αγορά εργασίας (π.χ. λογιστές, μηχανικοί, κ.λπ.). Η παρακολούθηση της επαγγελματικής εξέλιξης των αποφοίτων τα προηγούμενα χρόνια δεν γινόταν με συστηματικό τρόπο διότι δεν υπήρχε σε λειτουργία το Γραφείο Διασύνδεσης, ενώ η παλαιότερη δομή ΔΑΣΤΑ αδρανοποιήθηκε. Στο 2021 το ΓΔ ενεργοποιήθηκε εκ νέου (<https://career.eap.gr/>) και αναπτύσσεται με στόχο να μπορεί να προσφέρει συστηματική παρακολούθηση των αποφοίτων όλων των ΠΣ του Ιδρύματος σε μεγάλο βάθος χρόνου. Επίσης ιδρύθηκε και Δίκτυο Αποφοίτων (<https://alumni.eap.gr/>) του οποίου σκοπός είναι η ενίσχυση των σχέσεων και η βελτίωση των υπηρεσιών που παρέχει το Πανεπιστήμιο στους αποφοίτους του, μέσα από την ενίσχυση δεσμών αλληλεπίδρασης και συνεργασίας μαζί τους καθώς και την ανάπτυξη δράσεων και πρωτοβουλιών στην κατεύθυνση συνεχούς υποστήριξης της επαγγελματικής εξέλιξης αυτών, καθώς και ευκαιριών για επαγγελματική και ακαδημαϊκή ανάπτυξη.

Διαδικασία επιλογής φοιτητών/τριών

Η διαδικασία επιλογής καθορίζεται από το ΕΑΠ και είναι η ίδια για όλα τα προπτυχιακά και μεταπτυχιακά Προγράμματα σπουδών και βασίζεται σε ανοικτή στους ενδιαφερόμενους ηλεκτρονική πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Στο ΜΠΣ γίνονται δεκτοί απόφοιτοι συγγενούς

γνωστικού αντικειμένου των ΑΕΙ της ημεδαπής ή ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής που ολοκληρώνουν τη διαδικασία εγγραφής σύμφωνα με τις οδηγίες της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Το ποσοστό αποδοχής των νέων φοιτητών/τριών για το ακαδημαϊκό έτος 2023-2024 ήταν 57% των αιτούμενων θέσεων. Όλα τα στάδια της διαδικασίας επιλογής φοιτητών/τριών δημοσιεύονται με σχετικές ανακοινώσεις στην κεντρική ιστοσελίδα του ΕΑΠ.

Διάρθρωση Προγράμματος Σπουδών

Κατά τη διαδικασία ανάπτυξης της δομής του Προγράμματος – που δημιουργήθηκε στην αφετηρία του όλου εγχειρήματος της εξ αποστάσεως πανεπιστημιακής εκπαίδευσης – έγινε προσπάθεια να συμπεριληφθεί ένα ευρύ φάσμα διοικητικών γνώσεων για τη φύση, τη λειτουργία και τον ρόλο του τουρισμού και του τουριστικού επιχειρηματικού κυκλώματος στην οικονομία και την κοινωνία, ώστε το πρόγραμμα να παρουσιάζει συνεκτικότητα και στόχευση. Προς αυτή την κατεύθυνση, οι δύο πρώτες θεματικές ενότητες του Προγράμματος (ΔΤΕ50 «Γενικές Αρχές Μάνατζμεντ, Τουριστική Νομοθεσία και Οργάνωση Εργοδοτικών και Συλλογικών Φορέων Τουρισμού», ΔΤΕ51 «Τουριστικός Τομέας») παρέχουν γνώσεις επί των γενικών αρχών της διοίκησης των επιχειρήσεων και της φύσης/οργάνωσης του τουριστικού φαινομένου/τομέα, θέτοντας ουσιαστικά τις βάσεις για τις εξειδικευμένες διοικητικές γνώσεις των θεματικών ενότητων που ακολουθούν (ΔΤΕ60 «Διοίκηση Τουρισμού και Τουριστικών Επιχειρήσεων», ΔΤΕ61 «Τουριστικό Μάρκετινγκ Φορέων, Οργανώσεων και Επιχειρήσεων»).

Πρέπει να σημειωθεί ότι όλες οι ΘΕ του ΔΤΕ είναι υποχρεωτικές. Σε σχέση με το περιεχόμενο των ΘΕ, το ακ. έτος 2022-23 υποβλήθηκε πρόταση της ΕΠΣ του Προγράμματος προς την Κοσμητεία της ΣΚΕ για την αναμόρφωση των κειμένων που αφορούν τη γενική περιγραφή, τα μαθησιακά αποτελέσματα και τις προσφερόμενες γενικές ικανότητες κάθε ΘΕ. Κατόπιν σχετικής έγκρισης από τα αρμόδια διοικητικά όργανα, το εν λόγω υλικό χρησιμοποιήθηκε για την επικαιροποίηση του ιστοτόπου του προγράμματος.

Λόγω της φύσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας που ακολουθεί το ΕΑΠ (εξ αποστάσεως εκπαίδευση) και της μη υποχρεωτικής παρουσίας των φοιτητών/τριών στις Ομαδικές Συμβουλευτικές Συναντήσεις (ΟΣΣ), δεν πραγματοποιείται παραδοσιακή διδασκαλία, ασκήσεις και εργαστήρια. Το μέλος ΣΕΠ καθοδηγεί, κατευθύνει, ενθαρρύνει τους/τις φοιτητές/τήτριες για την επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών τους, ανάλογα με τις ιδιαίτερες απαιτήσεις, ανάγκες, σπουδές αλλά και ικανότητες του καθενός.

Στο επίπεδο της εκπαιδευτικής διοίκησης του Προγράμματος, η ανάπτυξη των «Χρονοδιαγραμμάτων Μελέτης και Γραπτών Εργασιών (ΓΕ)» για κάθε Θεματική Ενότητα (Θ.Ε.) διευκολύνει τη συνολική εκπαιδευτική λειτουργία του Προγράμματος (π.χ. υπάρχει καταμερισμός της εκπαιδευτικής ύλης ανά εβδομάδα του ακαδημαϊκού έτους, κλπ.). Επιπρόσθετα, η εκπόνηση των ΓΕ του Προγράμματος απαιτεί τη μελέτη συγκεκριμένης ύλης από το παρεχόμενο εκπαιδευτικό υλικό, εξασφαλίζοντας με αυτό τον τρόπο τη λειτουργικότητα του Προγράμματος μέσω της συνεκτικότητας της εκπαιδευτικής ύλης με το υπάρχον εξεταστικό σύστημα.

Από το ακ. έτος 2021-22 και ένεκεν, η λειτουργικότητα του ΜΠΣ ΔΤΕ ενισχύθηκε μέσω της ανάπτυξης μιας σειράς χρήσιμων κειμένων, που εντάχθηκαν στη λειτουργία του Προγράμματος. Αυτά περιλαμβάνουν αναλυτικό Οδηγό Πρόσβασης σε Ηλεκτρονικές Πηγές για τον Τουρισμό μέσω της βιβλιοθήκης του ΕΑΠ, Οδηγό Εκπόνησης Διπλωματικής Εργασίας στο ΜΠΣ ΔΤΕ και λίστα με τα έγκριτα καταλογογραφημένα διεθνή επιστημονικά περιοδικά στον τουρισμό και τη φιλοξενία (Academic Journal Guide). Αυτά τα κείμενα, τα οποία επικαιροποιούνται κάθε ακαδημαϊκό έτος, ήρθαν να

καλύψουν μια ανάγκη πολλών ετών των φοιτητριών/φοιτητών του ΔΤΕ και να διευκολύνουν το έργο τους στην αναζήτηση βιβλιογραφίας καθώς και στην εκπόνηση της διπλωματικής τους εργασίας. Στο ίδιο πνεύμα, από το ακ. έτος 2021-2022 πραγματοποιείται σεμινάριο για την ερευνητική μεθοδολογία για την υποστήριξη των φοιτητών/τριών που εκπονούν τη Διπλωματική τους Εργασία ή προετοιμάζονταν για αυτήν.

Πάντα σε σχέση με τις Διπλωματικές Εργασίες του Προγράμματος, από το ακαδημαϊκό έτος 2022–23 πραγματοποιείται συνάντηση ερωταποκρίσεων (Q&A) με τη συμμετοχή του Διευθυντή του Προγράμματος Σπουδών (ΔΠΣ) και μελών ΣΕΠ, με στόχο την επίλυση αποριών των φοιτητών και φοιτητριών αναφορικά με την εκπόνηση της εργασίας τους. Από το ίδιο έτος παρέχεται επίσης η δυνατότητα ελεύθερης χρήσης του λογισμικού SPSS σε όσους και όσες το απαιτούν για τη στατιστική ανάλυση των δεδομένων τους. Παράλληλα, στο πλαίσιο του ΜΠΣ ΔΤΕ υλοποιούνται δράσεις διάχυσης των ερευνητικών αποτελεσμάτων των Διπλωματικών Εργασιών. Συγκεκριμένα, καταγράφονται οι επιστημονικές δημοσιεύσεις που έχουν προκύψει από Διπλωματικές Εργασίες που εκπονήθηκαν από το 2017 και ένθεν, ενώ από το 2021 έχει ξεκινήσει η δημιουργία αρχείου στο οποίο παρουσιάζονται, με μορφή ερευνητικού σημειώματος, άριστες εργασίες του Προγράμματος. Τα παραπάνω αρχεία είναι διαθέσιμα στον ιστότοπο του ΜΠΣ ΔΤΕ.

Επιπλέον, για τη βελτίωση της συνεκτικότητας και λειτουργικότητας του Προγράμματος, πραγματοποιήθηκε πλήρης αναδιάρθρωση και επικαιροποίηση των Ηλεκτρονικών Χώρων Εκπαιδευτικής Διαδικασίας (<http://study.eap.gr/>). Πλέον, από το ακαδ. έτος 2021-2022, υπάρχει μια κοινή διάρθρωση σε όλες τις Θ.Ε., που εξακολουθεί να υφίσταται και καθιστά εύκολο τον εντοπισμό όλων των πληροφοριών και αρχείων που είναι χρήσιμα για φοιτητές/τήτριες και διδάσκοντες/ουσες.

Πέρα των ανωτέρω, η επικαιροποίηση της εκπαιδευτικής ύλης με την παροχή σύγχρονης συμπληρωματικής βιβλιογραφίας, σε συνδυασμό με την πλήρη επικαιροποίηση του συνόλου του εκπαιδευτικού υλικού του Προγράμματος (και την πλήρη κατάργηση του παλαιού διδακτικού υλικού), συνιστούν επίσης προσπάθειες για την επίτευξη μεγαλύτερης συνεκτικότητας και λειτουργικότητας του Προγράμματος. Πάγια είναι η θέση της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών (ΕΠΣ) του ΔΤΕ για την ανάγκη εκσυγχρονισμού του υφιστάμενου Εκπαιδευτικού Υλικού και σε αυτά τα πλαίσια παρακολουθούνται στενά οι εκδόσεις νέων διδακτικών συγγραμμάτων στα γνωστικά αντικείμενα του Προγράμματος.

Αναφορικά με την διαδικασία δήλωσης ΘΕ, στο πρώτο έτος σπουδών οι φοιτήτριες/τητές μπορούν να επιλέξουν μέχρι και τρεις (3) ΘΕ: ΔΤΕ50, ΔΤΕ51 και ΔΤΕ60 ή ΔΤΕ61. Εάν δεν διαθέτουν τον απαιτούμενο χρόνο πρέπει να επιλέξουν κατά σειρά τη ΘΕ ΔΤΕ50 ή τις ΘΕ ΔΤΕ50 και ΔΤΕ51. Στο δεύτερο έτος, μπορούν να επιλέξουν τη Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία παράλληλα με την τελευταία ΘΕ (ΔΤΕ60 ή ΔΤΕ61), εφόσον έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς τις τρεις θεματικές ενότητες. Η παρουσίαση και εξέταση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας, πραγματοποιείται μόνο μετά την επιτυχή ολοκλήρωση και των τεσσάρων (4) ΘΕ του Προγράμματος Σπουδών. Κατά τη διαδικασία δήλωσης ΘΕ πρέπει να εξαντλούνται πρώτα οι ΘΕ προηγούμενου έτους και κατόπιν να αρχίζει η δήλωση ΘΕ επόμενου έτους. Για την απόκτηση του Μ.Δ.Ε. είναι υποχρεωτική η επιτυχής παρακολούθηση και των τεσσάρων Θ.Ε., καθώς και η επιτυχής ολοκλήρωση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας.

Το ΜΠΣ ΔΤΕ δεν έχει Θ.Ε. που προσφέρονται από άλλα ΠΣ ούτε προσφέρει Θ.Ε. σε άλλα ΠΣ του ΕΑΠ. Σαν μια γενική παρατήρηση, αξίζει να σημειωθεί ότι αυτό γενικά δεν επικρατεί ως επιλογή στη δομή των ΠΣ του Ιδρύματος αν και προβλέπεται στο νομικό πλαίσιο που διέπει το Ίδρυμα. Όπως έχει

προαναφερθεί, απαιτείται η επιτυχής ολοκλήρωση Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας για την ολοκλήρωση του ΜΠΣ ΔΤΕ.

Πίνακας 1. Θεματικές Ενότητες Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών: Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων - ΔΤΕ

Θεματική Ενότητα	Κωδικός ΘΕ	Έτος Σπουδών	Μονάδες ECTS	Θεωρητική / Εργαστηριακή	Κορμού/ Επιλογής	Προαπαιτούμενες ΘΕ	Διαλέξεις (Δ), Φροντιστήριο (Φ), Εργαστήριο (Ε), Ομαδική Συμβουλευτική Συνάντηση (ΟΣΣ)	Ιστότοπος	Σελίδα Οδηγού Σπουδών ΣΚΕ
Γενικές Αρχές Μάνατζμεντ, Τουριστική Νομοθεσία και Οργάνωση Εργοδοτικών και Συλλογικών Φορέων Τουρισμού	ΔΤΕ50	1	20	Θεωρητική	Κορμού		ΟΣΣ	http://study.eap.gr/ , http://open.eap.gr , https://apothesis.eap.gr/	σελ. 155-156
Τουριστικός Τομέας	ΔΤΕ51	1	20	Θεωρητική	Κορμού		ΟΣΣ	http://study.eap.gr/ , http://open.eap.gr , https://apothesis.eap.gr/	σελ. 156-157
Διοίκηση Τουρισμού και Τουριστικών Επιχειρήσεων	ΔΤΕ60	1-2	20	Θεωρητική	Κορμού		ΟΣΣ	http://study.eap.gr/ , http://open.eap.gr , https://apothesis.eap.gr/	σελ. 157-158
Τουριστικό Μάρκετινγκ Φορέων, Οργανώσεων και Επιχειρήσεων	ΔΤΕ61	1-2	20	Θεωρητική	Κορμού		ΟΣΣ	http://study.eap.gr/ , http://open.eap.gr , https://apothesis.eap.gr/	σελ. 158-159
Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (ΔΤΕΔΕ)	ΔΤΕΔΕ	2	40	Θεωρητική	Κορμού	4ΘΕ	ΟΣΣ	http://study.eap.gr/ , http://open.eap.gr , https://apothesis.eap.gr/	σελ. 159-160

Πρακτική άσκηση

Στο Πρόγραμμα Σπουδών δεν υπάρχει θεσμοθετημένη πρακτική άσκηση των φοιτητών/τριών.

Εξεταστικό σύστημα

Το εξεταστικό σύστημα του ΜΠΣ ΔΤΕ βασίζεται στη συγγραφή τεσσάρων ΓΕ ανά Θ.Ε. και στις τελικές και επαναληπτικές γραπτές εξετάσεις. Δεδομένου ότι η εκπαιδευτική προσέγγιση βασίζεται κατά κύριο λόγο σε εξ αποστάσεως επικοινωνία και σε πέντε δια ζώσης ΟΣΣ των φοιτητών/τριών με τον Καθηγητή-Σύμβουλο τους, οι υποχρεωτικές ΓΕ κρατούν τους/τις φοιτητές/τήτριες σε συνεχή εγρήγορση καθ' όλη τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους. Οι τελικές εξετάσεις εξασφαλίζουν την εκπλήρωση των μαθησιακών στόχων κάθε θεματικής ενότητας. Το ακ. έτος 2024-25 οι εξετάσεις πραγματοποιήθηκαν δια ζώσης.

Το μέλος ΣΕΠ αξιολογεί τον/την φοιτητή/τρια και βαθμολογεί τις ΓΕ με βάση κριτήρια (δομή, πληρότητα, σχεδιασμός, αναφορές, κλπ.). Επιπροσθέτως, οι ΓΕ υπόκεινται σε έλεγχο λογοκλοπής (turnitin). Τα αποτελέσματα της έκθεσης λογοκλοπής αξιολογούνται από τις επιτροπές λογοκλοπής των Θ.Ε. Οι ΓΕ, η ανατροφοδότηση και αξιολόγηση από το μέλος ΣΕΠ, βρίσκονται στον Ηλεκτρονικό Χώρο Εκπαιδευτικής Διαδικασίας (πλατφόρμα study.eap.gr) και είναι προσβάσιμες τόσο στον διδάσκοντα και το φοιτητή ή τη φοιτήτρια, όσο και στον/την Συντονιστή/νίστρια της Θ.Ε. και στον Διευθυντή του ΠΣ.

Η επίβλεψη των Διπλωματικών Εργασιών γίνεται με βάση την ειδικότητα και τα ερευνητικά ενδιαφέροντα των μελών ΣΕΠ ώστε να εξασφαλίζεται η κατάλληλη επίβλεψη τους. Η επίβλεψη των Διπλωματικών Εργασιών γίνεται από Επιτροπή Κρίσης που αποτελείται από:

- τον Επιβλέποντα - μέλος ΣΕΠ,
- τον Β' επιβλέποντα - ένα επιπλέον μέλος ΣΕΠ συγγενούς ειδικότητας προς τα θέματα των εξεταζόμενων Διπλωματικών Εργασιών.

Κάθε Διπλωματική Εργασία, εφόσον εγκριθεί από την Επιτροπή Κρίσης εξετάζεται προφορικά. Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2024-2025 η προφορική εξέταση των διπλωματικών εργασιών πραγματοποιήθηκε εξ αποστάσεως.

Στην προφορική εξέταση συμμετέχει η Επιτροπή Κρίσης και ο Διευθυντής Προγράμματος ή Συντονιστής οριζόμενος από τον Διευθυντή Προγράμματος και συμμετέχει στη διαδικασία κρίσης και τη διαμόρφωση του τελικού βαθμού, εάν και όπου το κρίνει απαραίτητο.

Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές, οι οποίες προβλέπονται αναλυτικά στις «Προδιαγραφές Συγγραφής Πτυχιικών και Διπλωματικών Εργασιών» που είναι αναρτημένες στον Ηλεκτρονικό Χώρο Εκπαιδευτικής Διαδικασίας του ΔΤΕ (study) και στον ιστότοπο του ΕΕΥΕΜ. Οι προδιαγραφές αυτές τηρούνται από τις φοιτήτριες και τους/τις φοιτητές/τήτριες αλλά και ελέγχονται από το μέλος ΣΕΠ που επιβλέπει την εκπόνηση της Διπλωματικής Εργασίας. Αναλυτικές πληροφορίες για το σύνολο της διαδικασίας εκπόνησης παρουσιάζονται και στον Οδηγό Εκπόνησης Διπλωματικής Εργασίας του ΜΠΣ ΔΤΕ (π.χ. δομή, απαιτήσεις, καθήκοντα και υποχρεώσεις φοιτητών/τριών και επιβλεπόντων, κριτήρια αξιολόγησης).

Συμπερασματικά, το εξεταστικό σύστημα κρίνεται ικανοποιητικό, διασφαλίζοντας την αντικειμενικότητα και τη διαφάνεια στη βαθμολόγηση.

Διεθνής διάσταση Προγράμματος Σπουδών

Ο Διευθυντής του Προγράμματος και τα μέλη ΣΕΠ έχουν καταβάλλει σημαντικές προσπάθειες για την προαγωγή της διεθνούς διάστασης του ΜΠΣ ΔΤΕ με τις δημοσιεύσεις τους σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά/βιβλία και την παρουσία τους σε διεθνή συνέδρια.

Επιπλέον, στα πλαίσια του Προγράμματος πραγματοποιείται σειρά προσκεκλημένων διαλέξεων/ομιλιών (με ονομασία Meet the Experts) από διεθνώς διακεκριμένους ερευνητές, η οποία φέρνει τους/τις φοιτητές/τήτριες του Προγράμματος σε επαφή με ειδήμονες του κλάδου από το εξωτερικό. Οι προσκεκλημένες αυτές διαλέξεις/ομιλίες αφορούν κρίσιμα ζητήματα που απασχολούν τη σύγχρονη πραγματικότητα του τουρισμού. Αξίζει ακόμα να σημειωθεί και η διαρκής ενημέρωση των ηλεκτρονικών φόρουμ του Προγράμματος με πληροφορίες που αφορούν την πραγματοποίηση διεθνών συνεδρίων και webinars, πηγές της διεθνούς βιβλιογραφίας που διατίθενται με ανοικτή πρόσβαση, κ.α.

Ιδιαίτερη μνεία, αναφορικά με την ενίσχυση της διεθνούς διάστασης του ΜΠΣ ΔΤΕ, αξίζει να γίνει στην υπογραφή μνημονίου συνεργασίας με τον διεθνή ξενοδοχειακό όμιλο Wyndham Hotels & Resorts (Athens Branch), κατά το ακαδημαϊκό έτος 2023–24. Στο πλαίσιο αυτής της συνεργασίας, στελέχη της εταιρείας συμμετέχουν ως προσκεκλημένοι ομιλητές, μεταφέροντας στους/τις φοιτητές/τήτριες του Προγράμματος πολύτιμες γνώσεις και εμπειρίες από τη διεθνή τουριστική βιομηχανία. Επιπλέον, σε συνεργασία με τον Διευθυντή του Προγράμματος, Περιφερειακός Διευθυντής της εταιρείας συμβάλλει στον καθορισμό ερευνητικών θεμάτων που ανταποκρίνονται σε πραγματικές ανάγκες της Wyndham και τα οποία αναλαμβάνουν να διερευνήσουν φοιτητές/τήτριες του ΜΠΣ ΔΤΕ μέσω των διπλωματικών τους εργασιών. Τα ερευνητικά αποτελέσματα των συγκεκριμένων εργασιών παίρνουν τη μορφή έκθεσης στην αγγλική γλώσσα και αποστέλλονται στην εταιρεία.

Το ΜΠΣ ΔΤΕ συμμετέχει στο πρόγραμμα Erasmus+.

Το Πρόγραμμα διδάσκεται εξ ολοκλήρου στην Ελληνική.

Εσωτερική αξιολόγηση του Προγράμματος Σπουδών

Η διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης όλων των ΠΣ εμπίπτει στην ετήσια διαδικασία αξιολόγησης των Σχολών σύμφωνα με τις προτεινόμενες από την ΕΘΑΑΕ αρχές και στοχεύει στην άντληση πληροφοριών για τον προσδιορισμό του επιπέδου ποιότητας όλων των συντελεστών της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Διαρκής στόχος της αξιολόγησης είναι η συνεισφορά στη συνεχόμενη ποιοτική αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών του Πανεπιστημίου, των Σχολών αλλά και των ΠΣ.

Επιπλέον, το ΠΣ αξιολογείται εσωτερικά ανά ακαδημαϊκό έτος από την/τον ΔΠΣ και την ΟΜΕΑ της Σχολής μέσω της συμπλήρωσης της έκθεσης εσωτερικής αξιολόγησης του ΠΣ. Με βάση την έκθεση η Επιτροπή ΜΟΔΙΠ καταλήγει σε πόρισμα και ενδεχόμενες προτάσεις βελτίωσης το οποίο διαβιβάζεται στην/το ΔΠΣ του ΠΣ. Η έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης αναρτάται στον ιστότοπο της ΜΟΔΙΠ.

Εξωτερική αξιολόγηση/πιστοποίηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Η περιοδική πιστοποίηση των ΠΣ οργανώνεται από την ΕΘΑΑΕ και πραγματοποιείται με διαδικασίες εξωτερικής αξιολόγησης από επιτροπές ανεξάρτητων εμπειρογνομώνων. Η πιστοποίηση του Προγράμματος Σπουδών, βάσει των εκθέσεων των επιτροπών, παρέχεται από την ΕΘΑΑΕ για

συγκεκριμένη διάρκεια, μετά τη λήξη της οποίας πραγματοποιείται επαναπιστοποίησή του. Η πιστοποίηση ποιότητας των ΠΣ λειτουργεί ως μέσο εξακρίβωσης της συμμόρφωσης του Προγράμματος σπουδών με τις απαιτήσεις του προτύπου και ως καταλύτης για τη βελτίωσή του, ενώ μπορεί, επιπλέον, να προσφέρει νέες προοπτικές στη διεθνή ανταγωνιστικότητα των απονεμόμενων τίτλων. Οι ακαδημαϊκές μονάδες και τα Ιδρύματα οφείλουν να λαμβάνουν σταθερά υπόψη τα συμπεράσματα και τις συστάσεις της επιτροπής εμπειρογνομόνων για τη συνεχή βελτίωση του Προγράμματος.

Μετά την παραλαβή της έκθεσης εξωτερικής αξιολόγησης και πιστοποίησης του ΠΣ, η ΜΟΔΙΠ σε συνεργασία με την ακαδημαϊκή μονάδα (ΔΠΣ και Κοσμητεία/Συνέλευση) μελετά την Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης και Πιστοποίησης για να αποφασίσει την υιοθέτηση μέρους ή του συνόλου των συστάσεων της Επιτροπής Εξωτερικής Αξιολόγησης & Πιστοποίησης και την κατάρτιση του Σχεδίου Δράσης. Στο Σχέδιο Δράσης, το οποίο εγκρίνεται από την Κοσμητεία/Συνέλευση της Σχολής του ΠΜΣ, καταγράφονται οι ενέργειες που θα πραγματοποιηθούν με τη χρήση των αναγκαίων πόρων και θα συμβάλουν στην επίτευξη βελτιώσεων και στην άρση των αδυναμιών που έχει εντοπίσει η Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης & Πιστοποίησης. Το εγκεκριμένο από την Κοσμητεία/Συνέλευση Σχέδιο Δράσης του ΠΜΣ αποστέλλεται στη ΜΟΔΙΠ για τις αναγκαίες ενέργειες στο πλαίσιο της εσωτερικής αξιολόγησης του ΠΜΣ. Μετά την πάροδο δύο ετών από την ημερομηνία της πιστοποίησης, η ακαδημαϊκή μονάδα (ΔΠΣ, Κοσμητεία/Συνέλευση) αποτιμά τις ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν, την πρόοδο που έχει συντελεστεί κατά την εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης και συντάσσει τον πίνακα «Παρακολούθηση Αποτελεσμάτων». Στον πίνακα «Παρακολούθηση Αποτελεσμάτων» αποτυπώνονται: - τα αποτελέσματα που έχουν επιτευχθεί, - ο βαθμός επίτευξης των αποτελεσμάτων, - οι ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν για τη συμμόρφωση ως προς τις συστάσεις της εξωτερικής αξιολόγησης και πιστοποίησης. Η Έκθεση Παρακολούθησης, αφού οριστικοποιηθεί μετά από συνεργασία της ΜΟΔΙΠ και της ακαδημαϊκής μονάδας (όπου απαιτείται), αποστέλλεται στην ΕΘΑΑΕ από τη ΜΟΔΙΠ και δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του Ιδρύματος, ως συνοδευτικό έγγραφο της Έκθεσης Εξωτερικής Αξιολόγησης & Πιστοποίησης του ΠΣ.

Το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών «Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΔΤΕ)» της Σχολής Σχολής Κοινωνικών Επιστημών (ΣΚΕ) του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (ΕΑΠ) αξιολογήθηκε από Επιτροπή Εξωτερικής Αξιολόγησης & Πιστοποίησης κατά τις ημερομηνίες 13-18 Νοεμβρίου 2023.

Το τελικό αποτέλεσμα της Επιτροπής ήταν ότι, το Πρόγραμμα Σπουδών ΔΤΕ **συμμορφώνεται πλήρως (Fully Compliant)** με τις αρχές του Προτύπου Ποιότητας ΠΜΣ της ΕΘΑΑΕ και τις Αρχές Διασφάλισης Ποιότητας του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης (ESG 2015) για το επίπεδο σπουδών 7 του Εθνικού και Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων. Η διάρκεια της πιστοποίησης του ΠΜΣ ΔΤΕ ορίστηκε για πέντε έτη, από **20-12-2023** έως **19-12-2028**.

Οι ανωτέρω πληροφορίες είναι αναρτημένες στον ιστότοπο της ΜΟΔΙΠ και την ενότητα [«Πιστοποίηση»](#).

Β' μέρος: Στατιστικά Στοιχεία Τρέχοντος Ακαδημαϊκού Έτους και Συμπεράσματα

1. Σε τι ποσοστό κατακτήθηκαν οι στόχοι που είχαν τεθεί για το ΠΣ για το 2025 (ακαδημαϊκό έτος 2024-2025); Τι έφταιξε στις περιπτώσεις που υπήρξε μεγάλη απόκλιση από τους στόχους;

Οι στόχοι που είχαν τεθεί για το ακαδημαϊκό έτος 2024-2025 επιτεύχθηκαν σε πολύ μεγάλο βαθμό. Ειδικότερα, υλοποιήθηκαν οι προβλεπόμενες δράσεις για την επικαιροποίηση του σχεδιασμού και του εκπαιδευτικού υλικού των Θεματικών Ενοτήτων, την ενίσχυση της ερευνητικής υποστήριξης των φοιτητών/τριών, την ανάπτυξη της εξωστρέφειας και της προβολής του Προγράμματος, καθώς και τη διασύνδεσή του με την αγορά εργασίας, μέσω της υπογραφής Μνημονίου Συνεργασίας με την InnJobs. Παράλληλα, διατηρήθηκαν σε υψηλά επίπεδα βασικοί δείκτες ποιότητας, όπως η συμμετοχή των φοιτητών/τριών στις διαδικασίες αξιολόγησης και η ικανοποίησή τους από το εκπαιδευτικό υλικό. Σε ορισμένους επιμέρους δείκτες ποιότητας (όπως η σαφήνεια επίλυσης αποριών, η ανατροφοδότηση στις εκπαιδευτικές δραστηριότητες και η συμβολή των Ομαδικών Συμβουλευτικών Συναντήσεων) παρατηρήθηκαν μικρές αποκλίσεις από τις τιμές στόχου, χωρίς όμως να διαφοροποιείται ουσιαστικά η συνολική εικόνα του Προγράμματος. Αντίστοιχα, η προγραμματισμένη διάλεξη από διεθνώς διακεκριμένο ερευνητή πραγματοποιήθηκε επιτυχώς, αλλά στην ελληνική γλώσσα αντί της αγγλικής, γεγονός που συνιστά μερική μόνο απόκλιση από τον αρχικό σχεδιασμό.

2. Πώς κρίνετε τη βιωσιμότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Πίνακας 2. Επιτομή στοιχείων του αξιολογούμενου ΠΣ

	2024-2025	2023-2024	2022-2023	2021-2022	2020-2021
Συνολικός αριθμός φοιτητών	255	338	419	505	654
Σύνολο προσφερόμενων θέσεων	250	250	390	390	390
Συνολικός αριθμός αιτήσεων	79	111	163	170	194
Συνολικός αριθμός νεοεισερχομένων φοιτητών	46	63	99	125	126
Συνολικός αριθμός αποφοίτων	86	97	106	150	229
Άλλες κατηγορίες*	0	0	0	0	1
Αλλοδαποί φοιτητές (εκτός προγραμμάτων ανταλλαγών)	0	0	0	4	6
Σύνολο ΘΕ	5	5	5	5	5
Σύνολο Υποχρεωτικών ΘΕ	5	5	5	5	5
Σύνολο ΘΕ Επιλογής	0	0	0	0	0
Μ.Ο. βαθμού πτυχίου	7.48	7.3	7.37	7.36	7.41

*κρατούμενοι, ρομά, ΚΕΘΕΑ

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2024–2025, έκαναν εγγραφή 46 νέοι/ες φοιτητές/τήτριες και αποφοίτησαν 86. Ο συνολικός αριθμός ενεργών φοιτητών/τριών διαμορφώθηκε στους/τις 255. Η σταδιακή μείωση

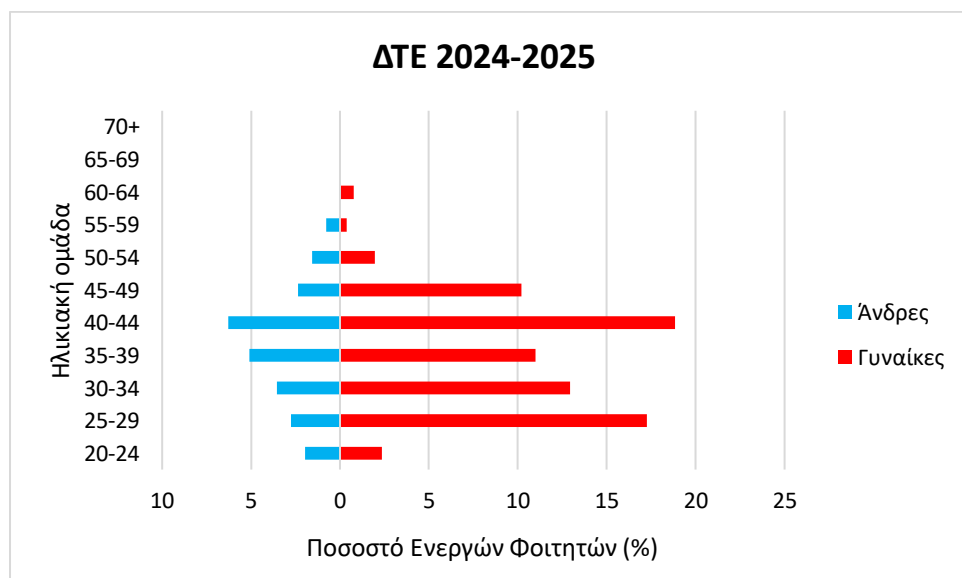
του αριθμού των νεοεισερχομένων φοιτητών/τητριών αποδίδεται κυρίως στην ένταση του ανταγωνισμού, καθώς πλέον λειτουργούν περισσότερα από είκοσι μεταπτυχιακά Προγράμματα στον τομέα του τουρισμού, αρκετά εκ των οποίων προσφέρονται με υβριδική μορφή ή πλήρως εξ αποστάσεως. Σε αντίθεση με το παρελθόν, όπου η εξ αποστάσεως εκπαίδευση προσφερόταν αποκλειστικά από το ΕΑΠ, σήμερα το μοντέλο αυτό έχει υιοθετηθεί και από πολλά άλλα ΑΕΙ, αυξάνοντας τον ανταγωνισμό στον συγκεκριμένο τομέα.

Παράλληλα, η οικονομική επιβάρυνση των υποψήφιων φοιτητών/τριών, λόγω πληθωρισμού και αυξημένου κόστους ζωής, φαίνεται να λειτουργεί αποτρεπτικά για αρκετούς/ές ενδιαφερόμενους/ες. Σε μικρότερο, αλλά υπαρκτό βαθμό, επιδρούν και παράγοντες όπως η σχετική κόπωση και αβεβαιότητα γύρω από τις συνθήκες εργασίας στον τουριστικό κλάδο, γεγονός που ενδέχεται να επηρεάζει αρνητικά τις εκπαιδευτικές επιλογές μερίδας υποψηφίων.

Παρά τις παραπάνω προκλήσεις, το ΜΠΣ ΔΤΕ διατηρεί σταθερή τη θέση του ως μία από τις πιο αναγνωρίσιμες και θεσμικά κατοχυρωμένες επιλογές μεταπτυχιακής εξειδίκευσης στον τουρισμό στην Ελλάδα, με 2637 αποφοίτους – αριθμό που υπερβαίνει κατά πολύ κάθε άλλο μεταπτυχιακό Πρόγραμμα τουρισμού στη χώρα.

Το ακαδ. έτος 2024-2025 δεν συμμετείχαν στο ΠΣ αλλοδαποί/ές φοιτητές/τήτριες.

Τα ποσοστά ενεργών φοιτητών/τριών για το ακαδ. έτος 2024-25, ανά φύλο και ηλικιακή ομάδα αποτυπώνονται στο παρακάτω γράφημα:

Γράφημα 1: Κατανομή ενεργών φοιτητών (%) ανά φύλο και ηλικιακή ομάδα

Πίνακας 3. Εξέλιξη των εγγεγραμμένων φοιτητών του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών:
Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων – ΔΤΕ

	2024-2025	2023-2024	2022-2023	2021-2022	2020-2021
Πτυχιακοί φοιτητές	255	338	419	505	654
Άλλες κατηγορίες*	0	0	0	0	1

Αλλοδαποί φοιτητές (εκτός προγραμμάτων ανταλλαγών)	0	0	0	4	6
--	---	---	---	---	---

*κρατούμενοι, ρομά, ΚΕΘΕΑ

Πίνακας 4. Εξέλιξη των εισερχομένων φοιτητών του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών:
Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων - ΔΤΕ

	2024-2025	2023-2024	2022-2023	2021-2022	2020-2021
Σύνολο προσφερόμενων θέσεων	250	250	390	390	390
Σύνολο αιτήσεων	79	111	163	170	194
Συνολικός αριθμός νεοεισερχόμενων φοιτητών	46	63	99	125	126
Άλλες κατηγορίες*	0	0	0	0	1
Αλλοδαποί φοιτητές (εκτός προγραμμάτων ανταλλαγών)	0	0	0	2	2
Αριθμός αποφοίτων	86	97	106	150	229

*κρατούμενοι, ρομά, ΚΕΘΕΑ

Στοιχεία Εξετάσεων -Εγκατάλειψη σπουδών (Drop out)

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΜΕΑ, το 2024-25 υπήρχαν συνολικά 352 εγγραφές φοιτητών/τριών σε Θεματικές Ενότητες για τις οποίες το 82,4% των φοιτητών/τριών συμμετείχε σε τουλάχιστον μια εξέταση και εκ των οποίων το 99,7% ολοκλήρωσε τη Θεματική Ενότητα. Το ποσοστό των επιτυχόντων σε σχέση με όλες τις δηλώσεις Θεματικών Ενοτήτων στο ΠΣ είναι 82,1%.

Ο μέσος χρόνος λήψης του τίτλου του Προγράμματος Σπουδών είναι 4,36 έτη με μέσο ποσοστό εγκατάλειψης σπουδών 27,7% από τους οποίους το 63,2% των διαγραφέντων είχε εγγραφεί σε Θεματική Ενότητα μόνο μία χρονιά και το 37,4% των διαγραφέντων είχε συμμετάσχει στην εκπαιδευτική διαδικασία (είχε δώσει έστω και μία εργασία). Το ακαδημαϊκό έτος 2024-2025 εγκατέλειψαν τις σπουδές τους το 26,1% των εγγεγραμμένων, ενώ:

- το 6,5% των εγγεγραμμένων διαγράφηκε πριν την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους (δεν είχε δηλώσει Θεματική Ενότητα)
- το 41,7% των διαγραφέντων είχε συμμετάσχει στην εκπαιδευτική διαδικασία (είχε δώσει έστω και μία εργασία).

Πίνακας 5. Εξέλιξη του αριθμού και διάρκειας σπουδών των αποφοίτων του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών: Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων - ΔΤΕ

Έτος Εισαγωγής	Εγγραφέντες Νεοεισερχόμενοι	Αποφοιτήσαντες διάρκεια σπουδών (σε έτη)							Μη αποφοιτήσαντες (συμπεριλαμβάνονται και οι διακόψαντες)	Διακόψαντες	Ποσοστιαία αναλογία		
		Κ	Κ+1	Κ+2	Κ+3	Κ+4	Κ+5	>Κ+6			Συνολικό ποσοστό αποφοιτησάντων	Συνολικό ποσοστό μη αποφοιτησάντων (συμπεριλαμβάνονται και οι διακόψαντες)	Συνολικό ποσοστό όσων διέκοψαν
2011-2012	123	17	14	33	9	2	3	1	44	44	64.23%	35.77%	35.77%
2012-2013	121	15	20	31	11	3	2	3	36	35	70.25%	29.75%	28.93%
2013-2014	296	50	42	76	18	9	3	3	95	94	67.91%	32.09%	31.76%
2014-2015	392	49	65	100	30	8	3	8	129	123	67.09%	32.91%	31.38%
2015-2016	391	50	66	108	14	4	3	3	143	132	63.43%	36.57%	33.76%
2016-2017	398	76	95	59	13	6	2	5	142	115	64.32%	35.68%	28.89%
2017-2018	292	63	64	53	11	3	3	0	95	69	67.47%	32.53%	23.63%
2018-2019	144	10	55	17	14	1	1	0	46	31	68.06%	31.94%	21.53%
2019-2020	187	24	46	25	30	4	0	0	58	37	68.98%	31.02%	19.79%
2020-2021	126	13	33	15	9	0	0	0	56	27	55.56%	44.44%	21.43%
2021-2022	125	12	31	19	0	0	0	0	63	26	49.60%	50.40%	20.80%
2022-2023	99	11	36	0	0	0	0	0	52	24	47.47%	52.53%	24.24%
2023-2024	63	2	0	0	0	0	0	0	61	14	3.17%	96.83%	22.22%
2024-2025	46	0	0	0	0	0	0	0	46	12	0.00%	100.00%	26.09%

Πίνακας 6. Κατανομή βαθμολογίας και μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών: Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων - ΔΤΕ

Έτος Αποφοίτησης	Συνολικός Αριθμός Αποφοίτων	Κατανομή βαθμών (αριθμός αποφοίτων και % επί του συνόλου των αποφοιτησάντων)				Μέσος όρος βαθμολογίας (στο σύνολο των αποφοίτων)
		5.0-5.9	6.0-6.9	7.0-8.4	8.5-10.0	
2020-2021	229	4 1.75%	68 29.69%	139 60.70%	18 7.86%	7.41
2021-2022	150	6 4.00%	39 26.00%	96 64.00%	9 6.00%	7.36
2022-2023	106	1 0.94%	34 32.08%	64 60.38%	7 6.60%	7.37
2023-2024	97	2 2.06%	36 37.11%	56 57.73%	3 3.09%	7.3
2024-2025	86	0 0.00%	16 18.60%	63 73.26%	7 8.14%	7.48
Σύνολο	668	13 1.95%	193 28.89%	418 62.57%	44 6.59%	7.39

* σύνολο και μέσος όρος τελευταίων 5 χρόνων

Εσωτερική αξιολόγηση από τους φοιτητές και Συντονιστές

Το ακαδημαϊκό έτος 2024-2025 το ποσοστό της συμμετοχής των φοιτητών/τριών του ΔΤΕ σε σχέση με το προηγούμενο ακαδημαϊκό έτος 2023-2024. Οι φοιτητές/τήτριες δηλώνουν ιδιαίτερα ικανοποιημένοι/ες από τους/τις καθηγητές/γήτριες, ενώ την μικρότερη ικανοποίηση έχουν από τις διοικητικές/υπηρεσίες.

Πίνακας 7. Στοιχεία Εσωτερικής Αξιολόγησης από φοιτητές/τριες και Συντονιστές/νίστριες του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών: Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων - ΔΤΕ

2024-2025							
Αξιολόγηση Καθηγητών/τριών από φοιτητές/τριες	Αξιολόγηση Καθηγητών/τριών από Συντονιστές/τριες	Εκπαιδευτικό Υλικό	Οργάνωση ΘΕ	Διοικητικές/Τεχνικές Υπηρεσίες	Πλήθος Αξιολογήσεων	Πλήθος δυνατών αξιολογήσεων	Συμμετοχή (%)
4.28	4.95	4.01	4.13	3.85	120	212	56.60%
2023-2024							
Αξιολόγηση Καθηγητών/τριών από φοιτητές/τριες	Αξιολόγηση Καθηγητών/τριών από Συντονιστές/τριες	Εκπαιδευτικό Υλικό	Οργάνωση ΘΕ	Διοικητικές/Τεχνικές Υπηρεσίες	Πλήθος Αξιολογήσεων	Πλήθος δυνατών αξιολογήσεων	Συμμετοχή (%)
4.34	4.63	4.06	4.17	4.05	183	288	63.54%
2022-2021							
Αξιολόγηση Καθηγητών/τριών από φοιτητές/τριες	Αξιολόγηση Καθηγητών/τριών από Συντονιστές/τριες	Εκπαιδευτικό Υλικό	Οργάνωση ΘΕ	Διοικητικές/Τεχνικές Υπηρεσίες	Πλήθος Αξιολογήσεων	Πλήθος δυνατών αξιολογήσεων	Συμμετοχή (%)
4.36	4.65	3.66	3.89	3.81	225	401	56.11%
2021-2022							
Αξιολόγηση Καθηγητών/τριών από φοιτητές/τριες	Αξιολόγηση Καθηγητών/τριών από Συντονιστές/τριες	Εκπαιδευτικό Υλικό	Οργάνωση ΘΕ	Διοικητικές/Τεχνικές Υπηρεσίες	Πλήθος Αξιολογήσεων	Πλήθος δυνατών αξιολογήσεων	Συμμετοχή (%)
4.39	4.59	3.32	4.01	4.06	245	461	53.15%
2020-2021							
Αξιολόγηση Καθηγητών/τριών από φοιτητές/τριες	Αξιολόγηση Καθηγητών/τριών από Συντονιστές/τριες	Εκπαιδευτικό Υλικό	Οργάνωση ΘΕ	Διοικητικές/Τεχνικές Υπηρεσίες	Πλήθος Αξιολογήσεων	Πλήθος δυνατών αξιολογήσεων	Συμμετοχή (%)
4.31	4.70	3.17	3.96	3.92	313	597	52.43%

Τα στοιχεία του ακαδημαϊκού έτους 2024-2025 επιβεβαιώνουν τη διατήρηση υψηλού επιπέδου ποιότητας του παρεχόμενου διδακτικού έργου, καθώς η αξιολόγηση των διδασκόντων από τους/τις φοιτητές/τήτριες παρέμεινε σε ιδιαίτερα υψηλό επίπεδο (4,28). Αντίστοιχα, οι αξιολογήσεις της οργάνωσης των Θεματικών Ενοτήτων (4,13) και του εκπαιδευτικού υλικού (4,01) εξακολουθούν να κινούνται σε υψηλές τιμές, παρά τις μικρές αποκλίσεις σε σχέση με το προηγούμενο ακαδημαϊκό έτος. Η συνολική αυτή εικόνα συνδέεται με τις συνεχείς προσπάθειες επικαιροποίησης του σχεδιασμού των Θεματικών Ενοτήτων και του εκπαιδευτικού υλικού που υλοποιούνται τα τελευταία χρόνια. Ενδεικτικά, η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού υλικού έχει παρουσιάσει σημαντική βελτίωση διαχρονικά, καθώς από 2,89 το ακαδημαϊκό έτος 2019-2020 διαμορφώθηκε σε 4,01 το 2024-2025. Παράλληλα, το ποσοστό συμμετοχής των φοιτητών/τριών στις διαδικασίες αξιολόγησης ανήλθε σε 56,60%, διατηρώντας μια ικανοποιητική βάση ανατροφοδότησης για τη συνεχή παρακολούθηση και βελτίωση της ποιότητας του Προγράμματος.

Διάρθρωση Προγράμματος Σπουδών

Πίνακας 8. Θεματικές Ενότητες Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών: Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων – ΔΤΕ

Θεματική Ενότητα	Συντονιστής	Αριθμός ΟΣΣ/ Εργαστηρίων	Αριθμός Εργασιών	Αριθμός Τμημάτων	Αριθμός Διδασκόντων	Πολλαπλή Βιβλιογραφία	Επάρκεια Εκπαιδευτικών Μέσων	Χρήση ΤΠΕ
Γενικές Αρχές Μάνατζμεντ, Τουριστική Νομοθεσία και Οργάνωση Εργοδοτικών και Συλλογικών Φορέων Τουρισμού - ΔΤΕ50	ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ ΑΝΔΡΕΑΣ	5	4	2	2	Ναι	Ναι	Ναι
Τουριστικός Τομέας - ΔΤΕ51	ΜΟΙΡΑ ΠΟΛΥΞΕΝΗ	5	4	2	2	Ναι	Ναι	Ναι
Διοίκηση Τουρισμού και Τουριστικών Επιχειρήσεων - ΔΤΕ60	ΣΤΕΡΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	5	4	4	4	Ναι	Ναι	Ναι
Τουριστικό Μάρκετινγκ Φορέων, Οργανώσεων και Επιχειρήσεων - ΔΤΕ61	ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ	5	4	3	3	Ναι	Ναι	Ναι
Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (ΔΤΕΔΕ)						Ναι	Ναι	Ναι

Εξεταστικό σύστημα

Πίνακας 9. Θεματικές Ενότητες Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών: Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων - ΔΤΕ

Θεματική Ενότητα	Αριθμός Εγγεγραμμένων Φοιτητών	Αριθμός Συμμετεχόντων Φοιτητών στις Εξετάσεις	Αριθμός Επιτυχόντων Φοιτητών	Αριθμός Φοιτητών που αξιολόγησαν	Αριθμός Φοιτητών με δυνατότητα αξιολόγησης	Ποσοστό Επιτυχίας στις Εξετάσεις
Γενικές Αρχές Μάνατζμεντ, Τουριστική Νομοθεσία και Οργάνωση Εργοδοτικών και Συλλογικών Φορέων Τουρισμού - ΔΤΕ50	48	36	35	18	38	97.22%
Τουριστικός Τομέας - ΔΤΕ51	47	43	43	22	42	100.00%
Διοίκηση Τουρισμού και Τουριστικών Επιχειρήσεων - ΔΤΕ60	73	66	66	39	68	100.00%
Τουριστικό Μάρκετινγκ Φορέων, Οργανώσεων και Επιχειρήσεων - ΔΤΕ61	67	61	61	41	64	100.00%
Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (ΔΤΕΔΕ)	117	86	86	36	88	100.00%

Συμπεράσματα

Θετικά στοιχεία του ΠΣ όπως προκύπτουν από την αξιολόγηση του ΠΣ

- Το ΠΜΣ διαθέτει μακρόχρονη και σταθερή παρουσία στον χώρο της εξ αποστάσεως μεταπτυχιακής εκπαίδευσης στον τουρισμό, με περισσότερους από 2.600 αποφοίτους, γεγονός που επιβεβαιώνει τη διαχρονική του αναγνώριση και τη συμβολή του στην εκπαίδευση στελεχών του τουριστικού κλάδου.
- Η πρόσφατη εξωτερική πιστοποίηση του Προγράμματος με χαρακτηρισμό Fully Compliant επιβεβαιώνει την πλήρη συμμόρφωσή του με τα πρότυπα ποιότητας της ΕΘΑΑΕ και ενισχύει την ακαδημαϊκή και θεσμική αξιοπιστία του.
- Η ποιότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας διατηρείται σε υψηλό επίπεδο, όπως αποτυπώνεται στις ιδιαίτερα θετικές αξιολογήσεις των διδασκόντων, της οργάνωσης των Θεματικών Ενοτήτων και του εκπαιδευτικού υλικού από τους φοιτητές/τήτριες.
- Το εκπαιδευτικό υλικό και η οργάνωση του Προγράμματος επικαιροποιούνται συστηματικά, ενώ τα τελευταία χρόνια έχουν αναπτυχθεί πρόσθετα εργαλεία και υποστηρικτικές δράσεις (οδηγοί, ερευνητικά σεμινάρια, υποστήριξη διπλωματικών εργασιών, αναβάθμιση των ηλεκτρονικών χώρων μάθησης), ενισχύοντας την εκπαιδευτική εμπειρία των φοιτητών/τριών.
- Το Πρόγραμμα παρουσιάζει ιδιαίτερα υψηλά ποσοστά ολοκλήρωσης των Θεματικών Ενοτήτων (99,7%) και υψηλό ποσοστό επιτυχίας μεταξύ των φοιτητών/τριών που συμμετέχουν ενεργά στην εκπαιδευτική διαδικασία.
- Η εξ αποστάσεως εκπαιδευτική του φυσιογνωμία παρέχει ευελιξία ως προς τον χρόνο και τον τόπο φοίτησης, διευκολύνοντας ιδιαίτερα εργαζόμενους και επαγγελματίες του τουριστικού κλάδου να συνδυάζουν σπουδές, εργασία και προσωπικές υποχρεώσεις.
- Το ΠΜΣ ενισχύει διαρκώς την εξωστρέφειά του μέσω συνεργασιών με την αγορά εργασίας και τη διεθνή τουριστική βιομηχανία, όπως η συνεργασία με την InnJobs και το Μνημόνιο Συνεργασίας με τη Wyndham Hotels & Resorts, καθώς και μέσω δράσεων προβολής, ημερίδων και προσκεκλημένων διαλέξεων.
- Το Πρόγραμμα υποστηρίζει ενεργά την ερευνητική δραστηριότητα των φοιτητών/τριών, μέσω εξειδικευμένων σεμιναρίων, παροχής ερευνητικών εργαλείων, υποστήριξης των διπλωματικών εργασιών και διάχυσης των ερευνητικών αποτελεσμάτων τους.

Ευρήματα / αδυναμίες / κίνδυνοι όπως προκύπτουν από την αξιολόγηση του ΠΣ

- Παρατηρείται διαχρονική μείωση του αριθμού των αιτήσεων, των νεοεισερχόμενων φοιτητών/τριών και, κατ' επέκταση, του συνολικού αριθμού ενεργών φοιτητών/τριών, γεγονός που αποτελεί τη σημαντικότερη πρόκληση για τη βιωσιμότητα και την περαιτέρω ανάπτυξη του Προγράμματος.
- Ο συνεχώς αυξανόμενος ανταγωνισμός από αντίστοιχα μεταπτυχιακά προγράμματα, τα οποία προσφέρονται με εξ αποστάσεως ή υβριδική μορφή εκπαίδευσης, ασκεί αυξημένη πίεση στην προσέλκυση νέων φοιτητών/τριών.

- Το Πρόγραμμα εξακολουθεί να μην προσφέρει Θεματικές Ενότητες επιλογής, γεγονός που περιορίζει τη δυνατότητα εξατομίκευσης της μαθησιακής διαδρομής των φοιτητών/τριών.
- Οι διαδικασίες που αφορούν την αναθεώρηση και επικαιροποίηση του Προγράμματος Σπουδών εξακολουθούν να εξαρτώνται από θεσμικές και διοικητικές διαδικασίες, με αποτέλεσμα να απαιτείται σημαντικός χρόνος για την υλοποίηση αλλαγών, σε ένα περιβάλλον όπου οι εξελίξεις στον τουριστικό κλάδο και οι ανάγκες της αγοράς εργασίας μεταβάλλονται με ταχείς ρυθμούς.
- Οι δράσεις προβολής δίνουν έμφαση κυρίως στο ΕΑΠ ως Ίδρυμα και λιγότερο στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα των επιμέρους Προγραμμάτων Σπουδών, γεγονός που περιορίζει τη δυνατότητα στοχευμένης προβολής του ΠΜΣ προς το εξειδικευμένο κοινό στο οποίο απευθύνεται.

Προτάσεις βελτίωσης του ΠΣ

- Εισαγωγή Θεματικών Ενοτήτων επιλογής, με στόχο την ενίσχυση της ευελιξίας του Προγράμματος και τη δυνατότητα διαμόρφωσης εξατομικευμένων μαθησιακών διαδρομών, σύμφωνα με τα ενδιαφέροντα και τις επαγγελματικές επιδιώξεις των φοιτητών/τριών.
- Ενίσχυση των δράσεων προβολής και εξωστρέφειας του ΠΜΣ, με έμφαση στην ανάδειξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών, των συγκριτικών πλεονεκτημάτων και των συνεργασιών του Προγράμματος, ώστε να ενισχυθεί η αναγνωρισιμότητα και η ελκυστικότητά του.
- Περαιτέρω ανάπτυξη συνεργασιών με φορείς και επιχειρήσεις του τουριστικού κλάδου, με στόχο την ενίσχυση της διασύνδεσης του Προγράμματος με την αγορά εργασίας και τη δημιουργία πρόσθετων ευκαιριών για τους/τις φοιτητές/τήτριες και αποφοίτους.
- Αξιοποίηση και περαιτέρω ενεργοποίηση του δικτύου αποφοίτων του ΠΜΣ, με στόχο την ενίσχυση της προβολής του Προγράμματος, της εξωστρέφειας και της διατήρησης σταθερών δεσμών με την ακαδημαϊκή και επαγγελματική κοινότητα.
- Συνέχιση της συστηματικής επικαιροποίησης του εκπαιδευτικού υλικού και του περιεχομένου των Θεματικών Ενοτήτων, ώστε να ανταποκρίνονται στις εξελίξεις της επιστήμης, στις ανάγκες του τουριστικού κλάδου και στα αποτελέσματα των διαδικασιών αξιολόγησης.
- Διερεύνηση της δυνατότητας σύστασης Συμβουλευτικής Επιτροπής, με τη συμμετοχή εκπροσώπων της ακαδημαϊκής κοινότητας και του τουριστικού κλάδου, με στόχο την παροχή συστηματικής ανατροφοδότησης για τη στρατηγική ανάπτυξη και τη συνεχή βελτίωση του Προγράμματος.
- Περαιτέρω ενίσχυση της εξωστρέφειας του ΠΜΣ, μέσω της ανάπτυξης νέων ακαδημαϊκών και επαγγελματικών συνεργασιών, της συμμετοχής σε επιστημονικές και επαγγελματικές δράσεις και της διεύρυνσης της παρουσίας του Προγράμματος σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.